

LÁB *ske* NOVINY

ČASOPIS OBECNÉHO ZASTUPITELSTVA A OBČANOV LÁBU • ROČNÍK XXVIII. • ČÍSLO 3/2023 – 18. 12. 2023 • 0 €

tyka aj mojej rodiny. Avšak musím povedať, že toto som si vybral, a tak som s tým aj musel počítať. Čiže nič nového pre mňa. Môžem povedať, že zatiaľ som spokojný.

Čo sa týka Vianoc, mienim tráviť čas hlavne s rodinou, lebo to je pre mňa najdôležitejšie. Pred Vianocami chcem ešte využiť čas na dokončenie niektorých projektov, ktoré máme rozbehnuté. Samotný vianočný čas budem tráviť s rodinou.

Blížia sa Vianoce – obdobie, kedy každý z nás chce mať trošku pokoja a oddychu. Neodmysliteľnou súčasťou Vianoc sú rozličné vianočné tradície, medzi ktoré patrí aj tradícia betlehemských jaslíčiek. Pripomíname si aj okružle výročie, keď pred desiatimi rokmi prišlo k vážnemu poškodeniu lábskeho kostola. Zrútila sa veža, a teraz sa podarilo dokončiť reštaurovanie vnútorného priestoru kostola a môžeme naplno zažiť krásu betlehemských jaslíčiek. Návšteva jaslíčiek je pozvaním nielen pre veriacich, ale pre všetkých ľudí dobrej vôle. Čo obec pripravuje na navodenie vianočnej atmosféry?

Vianočnú prípravu by sme chceli začať 10. decembra, keď nás navštívi Mikuláš. Pri obecných úrade bude vystúpenie a Mikuláš bude rozdávať deťom darčeky. V posledný deň kalendárneho roka na Silvestra by som chcel urobiť tradíciu z minuloročnej akcie. Srdečne tu pred obecným úradom privítam občanov na novoročnom a silvestrovskom víne a čajíku pre deti.

Na záver nášho rozhovoru vám položím ešte jednu otázku. Tento rok nám končí, k novému roku sa vždy dávajú nejaké prania a želania. Čo by ste zapriali a zaželeli našim Lábjanom?

Všetkým prajem najmä šťastné a veselé sviatky s rodinou, aby si ten čas medzi sebou užili. Teraz je doba, keď sa všetci ponáhľajú. Preto sa naozaj treba cez Vianoce zastaviť a užiť si to. Chcem vám zaželať do nového roku, aby nám bolo lepšie ako v súčasnom období. Chcem zároveň poďakovať všetkým čo počas uplynulého roku pomohli obci. Verím, že spoločne dokážeme našu obec ďalej zvelaďovať.

So starostom obce sa zhovára
Marián Keckés

Prípravme si radostné sviatky!

Koniec roka je obdobie bilancovania, prípravy plánov do ďalšieho roka. Je to ale predovšetkým obdobie, keď si konečne môžeme na chvíľu oddýchnuť od mnohých náročných pracovných úloh, sústrediť sa na svoju rodinu, na vytvorenie atmosféry pokoja a porozumenia. Chcel by som sa spýtať, pán starosta, je ťažké neprenášať obecné prob-

lémy do rodiny? Ako plánujete využiť vianočné sviatky?

Nie je jednoduché neprenášať obecné problémy do rodiny, keďže pôsobím v obci, v ktorej aj žijem so svojou rodinou. Ľudia ma zastavujú, či už je to na ulici alebo chodia za mnou na úrad, niektorí aj domov, nie sú neobvyklé ani večerné telefonáty. Teda určite sa to sčasti do-

Milí čitatelia,

o niekoľko hodín väčšina z vás spolu so svojimi najbližšími zasadne za slávnostne prestretý stôl k štedrovečernému stolu. Je to aj chvíľa zastavenia sa, obzretia za uplynulými mesiacmi. My v redakcii Lábskych novín sme sa snažili priniesť vám v dvoch tohtoročných číslach informácie o dianí v obci. Snažili sme sa zapojiť do prípravy novín všetkých ochotných spoluobčanov, aby boli noviny názoraj pre každého obyvateľa Lábu.

Sme presvedčení, že Láb sa má čím chváliť. Či už je to bohatý kultúrny život, športové úspechy, alebo pripomienka historických osobností, ktoré sú spojené s Lábom. Znovu chceme vyzvať všetkých ochotných obyvateľov Lábu, aby sa s nami podělili o svoje skúsenosti, starosti a podnety. Nech sú to naše spoločné noviny, ktoré si každý rád prečíta a v ktorých nájde odpovede na svoje otázky.

Vianočný čas je čas pokoja. Chceli by sme zaželať všetkým našim čitateľom, aby tento pokoj, porozumenie a vzájomný rešpekt prežili vo svojich rodinách, v pracovných kolektívoch a vo všetkých spoločenstvách. V tomto duchu sa budú ľahšie riešiť aj všetky problémy a ťažkosti, ktoré prináša dnešná náročná doba.

Zároveň by sme radi podakovali všetkým našim prispievateľom, ktorí si našli čas a chuť na spracovanie ich príspevkov tak, aby sme ich mohli predstaviť aj iným. Ďakujeme, že našli odvahu prezentovať svoje myšlienky pred širokým obecnstvom. Všetkým čitateľom želáme krásne, šťastné a radostné Vianoce a veľa splnených predsavzatí do nového roku 2024!

RNDr. Marián Kečkés

Tanec farieb a tradícií

V nedeľu 10. decembra sa v priestoroch obecného úradu uskutočnila výstava výtvarných diel Mirky Bužekovej a Ladislava Csurmu pod názvom Tanec farieb a tradícií.

Mirka priniesla na výstavu svoje botanické obrazy, ktoré svojim výtvarným spracovaním potešia nielen oko, ale aj dušu. Tieto diela majú navyše za cieľ ľudskú dušu aj liečiť a vplývať na ňu svojou pozitívnou energiou. Podľa slov Mirky „kvet sám o sebe lieči už pohľadom“, preto je škoda nevyužiť to, čo nám príroda ponúka. Bylinková terapia je hlavnou myšlienkou autorkiny tvorby. Čo je na jej obrazoch zaujímavým faktom, že svojim spracovaním môžu pozorovateľovi sprostredkovať konkrétnu emóciu či pocit ročného obdobia,

pretože kvety a rastliny na obrazoch vyzerajú ako zozbierané zo záhrady len pred malou chvíľou. Podľa Mirky „nemusíme mať rastliny doma len vo forme čaju či tinktúry, ale takto vystavené na očiach nás liečia pribežne.“

Pán Csurma prezentoval svoje výtvarné diela, ktoré vytvoril ako profesionálny výtvarník, ale azda najväčším lákadlom spomedzi jeho tvorby boli tri diela, ktoré namaloval nedávno a ktoré tvoria jeden celok či cyklus. Sú to dva obrazy samostatnej nevesty a ženícha, obaja oblečení v nádherne svadobnom lábskom kroji. Na treťom sú títo dvaja zachytení v tanečnej póze, na lúke za dedinou a medzi nimi sa v dialke na horizonte čnie panoráma obce.

Starenka ríkali, že kedysi o Vánocách...

„chodziu Mikuláš aj s čertem od domu k domu. Došli, zavinovali, kukli na dzeci a niečo sa im aj dauo. Do boty sa dzetom nedávauo tolko co dnes. Dávali sa jabúčka, oriešky – nebyuo toho tolko, lebo ľudé nejme-li peňez. Peníze sa moc nedávali, skúr metlička, apolitánka.“

Na deň sv. Lucie chodzili z domu do domu dzeci prezlečené za Lucie. Kolem počas vánočného obdobjá sa tady na Zábori nespívali, tak jak v druhých krajoch, desi pod Tatram. Nespívali sa ani doma, ani koledníci nechodzili po dzedzine.

Vzímje, ešte než došue televízor, chodzivali ľudé hježně, aj každý deň večer, hrát v karty alebo sa drápauo. Alebo išli na besedu – doma si do šporbėta hodne priuožili, aby im doma nebyuo zima, ked sa vráca a z besedy odchádzali s tým, že „šak už ideme, aby nám doma nevyhasuo“.

Ked sa drápauo, tak ženy chodzivali drápat jedna k druhej, šak husi byli v každém dvori. Drápauo sa aj ve dne. Drápauo sa, aby si ženy pomohli jedna druhej. Ráno si doma porobiua, cez deň išua drápat

a skončiuo sa večer, ked sa ženy rozešli do kosteua, na omšu o pjeci. A po omši zas došli ďalší ženy na večerní drápaní.

Na Vánoce byuo dycky kopu snehu, každý rok. Jak dzeci si nepamátam na nic špeciálního, šeko jak fčil – stromek sme mjeli, dycky pod stromkem neco byuo. Památam si ráz, jedny Vánoce, jak starenka hodne tatovi nadávali. Ale furt. Proč? Ná, tata že donesú stromek z Bratislavu. Ale co já vím co, naráz donesli metuy. Jaké? No ten stromek byuo zväzaný na metuu. A mama

nadávali. „Des byu? Cos robiuo, keds nedonėseu stromek?“ Ale nakonec sme mjeli velice pjekný stromek, lebo tata ho spravili (dovřtali dzřky a do nich ponapichovali haužky, co poodstřihovali z inačho stomka). To sa tedy tak robiuo. A co nám na nem visauo? Dnes sú ozdoby od vřmyslu svjeta, ale už vředy byli kraší ozdoby než dnes, z fukanėho skua.

Kedysi sa nepestovali stromky na vánoční stromečky jak dnes. Tedy sa povytřnali stromky v lesy, enem kerý nebyuo dobrý. Chodziu sa po lesy a vyrezau sa ten, co rosteu krřvo. Ked sa aj prodávali, tak to byli vyradenė stromky, né ty pjek-

Zaujímavosťou tohto diela je, že zachytáva dnes chýbajúcu kosťolnú vežu. Na Facebooku obce sme videli video ako pán Csurma tieto obrazy maľoval. Celá záležitosť sa z videa javila veľmi jednoducho, že by si človek pove-

dal: „to zvládnem aj ja“. Opak je pravdou. Všimli ste si, ako je na obrazoch bravúrne namaľovaná biela košeľa na bielom podklade?

Výstavu navštívila a popisala
Jaroslava Dollerová

né. Vzniklo to tak, že keď sa zasaďzuiu les a kerý stromek byu špatný, ten išeu na Vánoce ľudom. Takto moja mama ráz išli na stromek do lesa, ale né na obyčajný. Jeden lesník im slúbiu krásny stromček z lesa ze Sološnice. Že aby tam nekeddy dojeli na stromky, lebo tam už nebyli boriny, ale smrečky – v Lábu byli enem borinové vánoční stromky. Moja mama jeli ze starečkem, z Jarošem, na motorce, v zínje. Jeli večer, tam sa stretli s tým lesníkem a išli na stromek z lampáškem. Tedy sa nemohuo sa íť na stromky, a kor na ty pječné. A jak ten lesník utínau ten stromek, hodně si zatau do ruky. No a po Vánocách sa ze

stromkem priuožiuo do šporhéta.

Pred Vánocama sa pékli makovníky, orechovníky, hviezdíčky a tvrdé zákusky, medvedí tlapky, linecké, zázvovníky. Neskúr, blíž ke Štedrému dňu sa pékeu kouáček – cauta. Kerá nescihua, robiua porádek aj na vánoce – sečko sa pucovauo, okna sa umývali, ládlíčky sa drhli.

Na Štedrý deň sme vtedy jedli to isté co aj dnes – pupáky, jabúčko, opuatku z medem, orechy. U nás sa idávaua smetanová polečka s kyselým zelím a jak hlavní chod kapr s krumpolovým sauátem. Po štedrej večeri sa išeu ke stromčeku. Potom, ked ešte nebyuo televízora, hráli

Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok?

Občianske združenie Kolko lásky vzniklo pred pár rokmi na myšlienke potešiť osamelých ľudí v okolí darčekom, ktoré sa vmestia do občajnej krabice od topánok. Myšlienka stále pokračuje a minulý rok doručilo združenie osamelým ľuďom v nemocniciach, hospicioch, útulkoch a domovoch ohromných 60 236 krabíc plných lásky a porozumenia. Podstatou zbierky je vložiť do krabice drobnosti, ktoré potešia ľudí, pre ktorých je to často jediný darček za celý rok.

Koordinátorkou našej oblasti je Nikola Matejovičová. Cez ruky jej prešli stovky krabíc, od ľudí, žiakov škôl aj najmenších škôlkarov. Robí to nezištne vo svojom voľnom čase. A ako sama hovorí, zážitky a vďačnosť obdarovaných sú odmenou, ktorá sa ťažko popisuje. Viac slová samotnej koordinátorky.

„Súčasťou tohto projektu som tretí rok a pracujem ako dobrovoľníčka. Zapojila som sa z dôvodu nádhornej myšlienky potešiť starých, nakoľko som v tom období prišla o dedka a stále som mala pocit, že som mu nevrátila všetko, čo by si zaslúžil – a síce, že starých si treba všímáť viac a stále. Človek by dal čokoľvek, aby mohol stráviť ešte aspoň jeden deň s tými, ktorí tu už nie sú. Naopak, mnohí starí sú sami, bez záujmu rodín a preto som im chcela pripomenúť, cez tento krásny projekt, že nie sú sami.“

Všetci, ktorí sú do projektu zapojení sa snažia byť súčasťou odovzdávania krabičiek – mnohí sa

dohodnú so školami či škôlkami v okolí a súčasťou odovzdávania je tak aj detské vystúpenie. Tieto stretnutia sú veľmi emotívne, starí sú neskutočne vďační za veci, ktoré my považujeme za úplne bežné. S vďakou v očiach si prezerajú krabičky, častokrát opakujú, či je celý obsah pre nich a veľakrát sa ihneď po rozdani krabičiek miestnosťou šíri suchot rozbalovania práve objavenej dobroty.

Tento rok sa k tejto myšlienke pripojili nielen deti zo ZŠ Láb.

Osveta o projekte prebieha formou medializácie v televízii a v novinách, najmä však cez Facebook, kde si vzájomne zdieľame zberné miesta. Ľudia už tento projekt poznajú a častokrát sa ozývajú sami.

Veľká vďaka Nikole a všetkým, ktorí sa do výzvy zapojili.

-jd-

sme sa v karty. Omša byuo o pú noci. Tak byu plný kosteu, že keď sa došuo neskoro, stáli ľudé venku.

Vječimú sa na Vánoce jedeu kapr. Za socializmu sa išuo pro kapra do obchodu, ten co je v Dzedzine. Tam byli ryby ve vchodze, v Osuských koryce. Na rybu sa stáuo aj od rána, taký byu záujem ľudzí. Ty tam už aj stáli, ked dovězli ryby – aby sa gazdzinám dostauo (konc jak na pomaranče lebo oríšky). Jeden rok, ked sem tam stáua, došeu Maroš (priezvisko nebudem prezrádzat), hneď išeu ke mne, lebo vidzeu dúbhý rad a nescuo sa mu čekat a takto mi povidau: „Tecinko, ná kúpte nám rybu? Já mu na to: „Jakú,

Marošku?“ A on: „Mama povida-ua takú obyčajní.“ „Jakú – mauú, velikú?“ On furt: „Sak takú obyčajní.“

Silvestr a Nový rok sa oslavovau tak jak aj dnes. Na silvestra sme zvykli oslavovat jak na Štedrý deň. Inde sa jedli aj itrničky, ale byuo to do jak sceu. Negdo aj zabíjau. Silvestr byu normální deň, k večeru sa rychtovaua večera a pred komunistama nebyuo ohňostroja. A na Tri krále sa variuo zas jak v nedzlu. Chodzivali aj Tré králi, z domu do domu, ale tento zvyk upadeu, postupne už sa to nerobiuo víbec.“

Jarce vyprávjali starenka Jozefka

Oblátky, opuatky, trubičky – jedno z obradných jedál, ktoré nájdeme na štedrovečernom stole

V dobách pred nástupom masovej výroby to bola vyslovene kusová záležitosť a dnes už ťažko predstaviteľná remeselná činnosť.

Oblátky sa pripravovali na ohni alebo v sporáku. Cesto sa nalialo do klieštovej formy, ktorá určila jej konečný tvar. Počkalo sa, až pôsobením tepla stuhne, opatrne sa odložila a mohlo sa pokračovať. Oblátky veľmi často pripravoval učiteľ, ktorý v obci učil, a po rodinách ich roznášali žiaci. Za odmenu sa im mohla ujsť nejaká sladkosť alebo drobnosť. V rodinách, kde mali dobytok, gazda zvykol tiež napiecť hrubšie oblátky pre zvieratá. Išlo o rituálny úkon, ktorý mal zabezpečiť zdravie a úžitkovosť.

Jedenie oblátok pri vianočnom stole napodobňovalo požívanie hostie a symbolizuje Kristovo telo. Hlava rodiny ich lámala a delila členom rodiny. Zvykli sa jesť s ďalšími magickými potravinami – cesnakom a medom. Aj omrvinky vzniknuté lámaním mali magickú silu, preto ich gazdiná starostlivo uschovala. Podané hydine zabezpečili jej zdravie a nosnosť.

Okrúhly tvar oblátok tiež možno odkazuje na dávný kult Slnka, ktoré v čase Vianoc začína opäť rásť a zbierať silu. (A možno je to tým, že kruhový tvar nám vznik-

ne tak nejako sám, kým so štvorcami či inými tvarmi by boli veľké problémy.)

Dnes si môžeme okrem klasických „opluatkov“ vybrať aj trubičky. Je to to isté, len v technológii prípravy pribudne ešte jeden krok. Z „trubičiek“ je tiež zaručene viac omrvínok po obruse, gauči, koberci a všade, kde túto dobrotu chrúmeme. Dnešní výrobcovia už nie sú odkázaní na oheň a kliešte. Výroba prebieha v elektrických oplatkovačoch, princíp ale zostáva stále ten istý. Dve platne sa rozhorúčia, na spodnú sa vyleje trochu tekutého cesta, priklopí sa vrchnou platňou, cesto zasychá, po určitom čase možno formu otvoriť. Pri príprave rovnej oblátky sa opatrne oddelí od platne. Ešte vlhká sa jemne zaťaží, aby sa vyrovnala, a pokračuje sa s ďalším kusom, Pri „trubičkách“ sa okraj

podoberie drevenou tyčinkou, v strede zo zárezom. Opäť, ešte vlhká sa skrúti a odloží.

Recepty nie sú zložité, ale na to, či sa dielo podarí, vplyva mnoho malých detailov. Forma musí byť z hladkého, dobre opracovaného kovu. Každá malá nerovnosť znamená komplikácie a možné praskanie oblátok. Zloženie múky, mlieka, vajec, pár gramov cukru navyše, menej tuku v ceste – všetko je jemná alchymia, ktorá vplyva na to, či ide práca od ruky alebo treba o každý kus oblátky bojovať. V cene hotovej oblátky si kupujeme najmä čas pekára. Kvalitné suroviny a energie majú tiež svoju cenu, ale umenie, skúsenosti a čas strávený pri príprave sú rozhodujúce. Príprava cesta je jednoduchá, všetko treba zmiešať spolu, nechať odstáť pár hodín a môžeme piecť.

Na záver pár zaručených odskúšaných receptov – váhavo vytiahnutých zo starých písaniek, so sľubom že nebudú príliš šírené. Predsa len ide o rodinné poklady.

1 liter mlieka
150 g cukru
vanilka a škoricca podľa chuti
2 vajcia
80 g masla
500 g hladkej múky
štipka soli

alebo

1 liter mlieka
1 liter vody
1000 gramov hladkej múky
vanilkový cukor
4 vajcia
5 zarovnaných polievkových lyžíc cukru
12 lyžíc oleja
štipka soli

alebo

1 liter mlieka
600 gramov múky
1 vajce
1 žltok
80 gramov masla
150 gramov cukru

Z redakcie vám prajeme spokojné chrumkanie.

Marián Benkovič

Aj tohto roku zavítal do našej obce sv. Mikuláš s pomocníkmi, aby potešili najmenšie deti, ktoré mu s radosťou zarecitovali básničku.

